

**DE TOEKOMST
LIGT IN ONZE**

VNP

HAN DEN

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

De cover van dit jaarverslag is ontworpen door Maan Dekker

Met dit design wil Maan de verantwoordelijkheid tot verduurzaming bij de papiersector zelf leggen: *'Ik denk dat het past bij de agenda van de VNP en dat individuen amper verandering kunnen brengen, buiten dan misschien het recyclen van eigen papier. Dat ligt echt in de handen van de papierbedrijven zelf. Het zou eervol zijn als bedrijven die rol op zich nemen en kiezen voor verandering'*

Niet alleen staat dit jaarverslag vol verhalen over samenwerkingsverbanden tussen de papier- en kartonsector en het onderwijs, ook het omslag is daar het resultaat van. We vroegen studenten van het Mediacollege Amsterdam hun creativiteit de vrije loop te laten en de cover van dit jaarverslag te ontwerpen, waarbij de toekomstige, circulaire rol van papier en karton in onze samenleving tot leven komt.

We zijn onder de indruk van de inzending(en) van Abigaila Bachelis, Anna Seijsseners, Maan Dekker, Michelle Dutrieux en Seth Walker. Na intensief juryberaad roepen we Maan uit tot winnaar, maar omdat ieder ontwerp in onze ogen publicatie meer dan waard is, kiezen we ervoor van iedere student een design te gebruiken. Dit jaarverslag verschijnt om die reden met verschillende covers: u heeft een *collectors item* in handen!

23
24

Koninklijke
Vereniging van
Nederlandse
Papier- en
karton-
fabrieken

UIT DE
SCHOOL
GEKLAPT

Beste lezer,

We draaien er niet omheen: het economisch klimaat was in 2023 ongunstig. Ongekende voorraadafbouw, hoge energiekosten en toenemende productiekosten drukten hun stempel op onze sector. Vorig jaar was in de Europese papier- en kartonsector sprake van een gemiddelde productiedaling van 13 procent, ons land scoort als gevolg van twee fabriekssluitingen nog lager. Gelukkig is er licht aan het eind van de tunnel. De orders nemen toe, daarmee stijgt de bezetting van de machines en het economisch sentiment lijkt om te slaan.

Ondanks buitensporig hoge energieprijzen, netcongestie en een ongelijk speelveld zetten bedrijven hun beste beentje voor als het gaat om verduurzaming van onze sector. Het VNP Fibre Future Festival speelt daarin een belangrijke rol. Waar zie je nog dat medewerkers van verschillende bedrijven zich een dag lang gezamenlijk onderdompelen in allerlei duurzaamheidsvraagstukken en samen de schouders zetten onder de klimaatopgave die voor ons ligt? We zijn er trots op dat we dit unieke evenement dit jaar alweer voor de vierde keer organiseren.

Misschien wel daarom staat onze sector er in Den Haag, Brussel en de provincies goed op: de afgelopen maanden vergrootten we onze zichtbaarheid in de politieke arena middels deelname aan een aantal industriedebatten (in aanloop naar de verkiezingen), het Cluster 6-evenement

in Utrecht en bedrijfsbezoeken van Kamerleden en gedeputeerden. SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk initieerde een Tweede Kamerdebat over de problemen waarmee onze bedrijven kampen. We hebben als biobased en circulaire sector de gunfactor, nu nog handelingsperspectief en een gelijk speelveld.

Verduurzaming en innovatie zijn belangrijke componenten richting een succesvolle toekomst. Wij zijn er trots op dat dat bij ons in goede harmonie gebeurt: tijdens inspiratiesessies praten we gezamenlijk over technologieën die helpen onze milieu-impact te verlagen en tijdens de TechnologieKring focussen we op slimmigheden die ons productieproces een impuls geven. Ook op het gebied van veilig werken staan we zij aan zij om het aantal incidenten te beperken. De bereidheid van elkaar te leren en samen op te trekken kenmerkt onze sector en geeft ons een voorsprong op collega-sectoren in binnen- en buitenland. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar is het zeker niet. Laten we dat koesteren.

Een gezonde toekomst van onze sector vereist eveneens nauwe banden met het onderwijs. In dit jaarverslag laten we zien welke relaties we de afgelopen jaren opbouwden met onderwijsinstellingen. Van basisschool tot universiteit en van middelbare school tot hoger beroepsonderwijs: op steeds meer plekken komen papier en karton terug in het curriculum.

In dit jaarverslag klappen we erover uit de school. Veel leesplezier!

Rienk Jan van der Kooi & Gerrit Jan Koopman

LEDEN, MEDEWERKERS & BESTUUR

LEDEN

Coldenhove
www.coldenhove.nl

Eska
www.eska.com

Essity Cuijk
www.essity.com

Folding Boxboard Eerbeek
www.folbb.com

Huhtamaki
www.huhtamaki.com

Kimberly-Clark
www.kimberly-clark.com

Papierfabriek Doetinchem
www.papierfabriekdoetinchem.nl

Sappi Maastricht
www.sappi.com

Schut Papier
www.schutpapier.nl

Smart Packaging Solutions
www.smart-packaging-solutions.com

Smurfit Kappa Parenco
www.smurfitkappa.com

Smurfit Kappa Roermond Papier
www.smurfitkappa.com

Solidus
www.solidus.com

Stora Enso De Hoop
www.storaenso.com

VHP Security Paper
www.vhpsp.com

WEPA Nederland
www.wepa.eu

MEDEWERKERS VNP

Gerrit Jan Koopman (directeur)
Margot Blits
Frouke Boerema
Esther Das
Rutger van Dijk
Esther Freriks
Corneel Lambregts
Hannes Sanders
Annita Westenbroek

VERBOND PAPIER & KARTON

Jelte Belshof

INFORMATIECENTRUM PAPIER & KARTON

Maroesja Kuut

BESTUUR

Rienk Jan van der Kooi (voorzitter)
Wouter Lap (vicevoorzitter)
Kees Emons
Ferdinand Koster
Erik van Mierlo
Robert Minnesma
Arnoud Roelandse
Hans Wortman

Erevoorzitter
G. van Reenen

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

INHOUD

06 GROENE CHEMIE

Studenten Chemische Technologie
zetten tanden in onze sector

10 ENERGIE & MILIEU

12 DIRECT IMPACT

Joanne Siccama en Edwin Keijzers (WUR)
over onze sector

14 NIEUWS UIT DE SECTOR

16 CHECK!

Gediplomeerde medewerkers verrijken
het bedrijf

18 INNOVATIE

20 COMMUNICATIE

22 FIBRE FUTURE FESTIVAL 2023

26 WATERMERK

Studenten ontwerpen 3D-watermerkprinter
voor Schut Papier

28 LOBBYUPDATE

30 BRUGGEN SLAAN

U-Talent en de VNP slaan brug tussen
onderwijs en bedrijfsleven

32 2023 IN CIJFERS

34 ONTDEK, ERVAAR EN KIES!

Jeroen Sijbers over de aanpak van C3

36 VEILIG WERKEN

38 PAPIERFANS

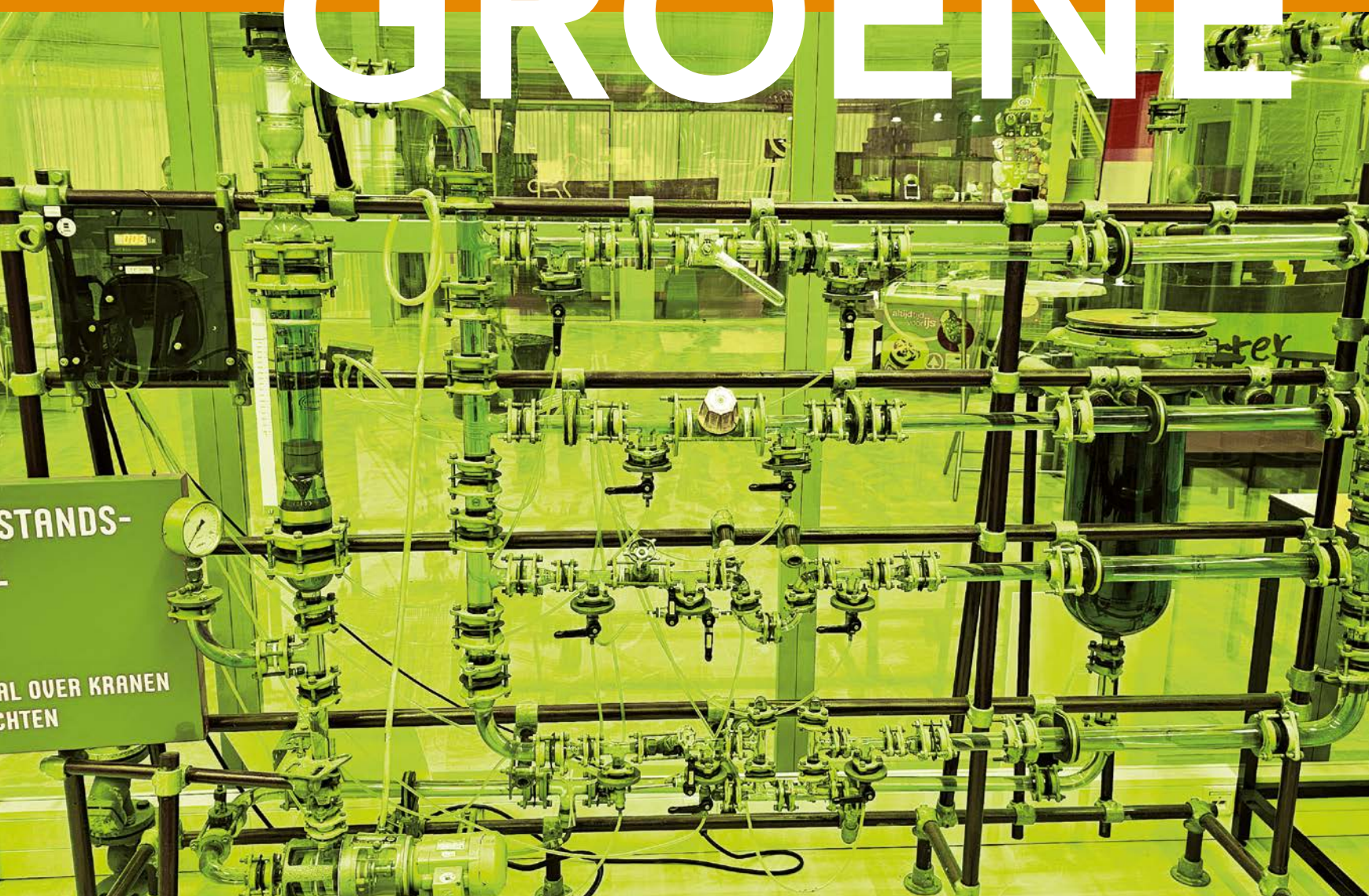
Met het lespakket van het Informatiecentrum
Papier & Karton

40 INFORMATIECENTRUM PAPIER EN KARTON

STUDENTEN
CHEMISCHE
TECHNOLOGIE
ZETTEN TANDEN IN
ONZE SECTOR

GROENE

CHEMIE

STUDENTEN CHEMISCHE TECHNOLOGIE ZETTEN TANDEN IN ONZE SECTOR

Sinds enige tijd werkt onze sector intensief samen met de opleiding Chemische Technologie van de Hogeschool Utrecht. Studenten lopen stage in onze bedrijven, buigen zich over vraagstukken, leggen bedrijfsbezoeken af en volgen gastcolleges over de papierwereld. Michiel van der Stelt is programmamanager duurzaamheid en docent chemische technologie aan de HU. Hij vertelt wat deze samenwerking de studenten én de sector oplevert.

‘De bedrijfsbezoeken en gastcolleges sluiten aan op het derde studiejaar: de studenten hebben inmiddels de nodige praktische kennis en stage-ervaring opgedaan en zijn klaar om hun tanden te zetten in de uitdagingen van het bedrijfsleven. Vakken als *warmteoverdracht*, *fabrieksontwerp* en *groene chemie* helpen de studenten daarbij. Ook de circulariteit van water is onderdeel van het curriculum.’

‘We zien dat het werkt: studenten lopen stage in jullie bedrijven en brengen in de praktijk wat zij tijdens de opleiding aan kennis opdeden. Stage-opdrachten zijn een mooie manier voor de papier- en kartonsector om in beeld te komen bij studenten.’

‘In hun vierde studiejaar voeren studenten tijdens een minor - een deel van de bacheloropleiding die wordt besteed aan een ander onderwerp - in groepsverband een project uit op bijvoorbeeld het gebied van groene chemie of water. Ook studenten van andere opleidingen sluiten regelmatig aan. We zoeken continu naar bedrijven die een aantrekkelijke opdracht hebben waarop de studenten zich kunnen storten. Idealiter knopen we een langdurige samenwerking aan waarbij studenten het werk van hun voorgangers voortzetten. Het kost je een uurtje begeleiding per week en je krijgt er ongelooflijk veel voor terug.’

‘We zoeken inspirerende opdrachten die er écht toe doen. Maak het zo concreet en relevant mogelijk. Studenten vinden het fijn om op informele wijze te worden begeleid door professionals die

enthousiast zijn over hun vak en hun als volwaardige (tijdelijke) collega zien. Ik heb het idee dat dit in jullie sector wel goed zit.’

‘Ook studenten die een duale opleiding willen volgen zijn bij ons aan het juiste adres. Zo studeert een talentvolle operator van VHP Security Paper momenteel bij ons in deeltijdvorm. Hij wil carrière maken en ziet deze opleiding als een mooie kans om over een aantal jaar zijn ambities waar te maken.’

‘In de papierwereld werken veel doeners: *niet lullen maar poetsen* is jullie credo. De uitdagingen zijn groot, maar ik heb het gevoel dat de waan van de dag soms regeert waardoor innovatie en langetermijndenken ondersneeuwen. Heb wat meer oog voor waar je over tien tot twintig jaar wilt staan. Hoe fraai zou het zijn als tegen die tijd een aantal studenten van onze opleiding een mooie positie in jullie sector heeft veroverd?’

‘HET KOST JE EEN UURTJE
BEGELEIDING PER WEEK EN
JE KRIJGT ER ONGELOFELIJK
VEEL VOOR TERUG.’

Meer informatie over
deze opleiding vind je
achter deze QR-code

ZICHTBAARHEID VERGROOT

Politieke onrust, aangescherpte wetgeving, een Europees circulariteitsbeleid en een Packaging & Packaging Waste Regulation, afbouw van fossiele subsidies, netcongestie, PFAS-restricties en toenemende zichtbaarheid van onze sector en de bedrijven in Cluster 6: het afgelopen jaren was op politiek vlak allesbehalve saai.

CORNEEL LAMBREGTS

Gebrek aan stabiliteit vergt aanpassingsvermogen

In de zomer van 2023 viel Kabinet Rutte IV, waarmee een einde kwam aan de samenwerking tussen VVD, D66, CDA en Christen-Unie. Voor onze sector belangrijke uitdagingen op het gebied van de energietransitie, de circulaire economie, water, milieu en arbeidsmarkt verloren niet opeens hun prioriteit, omdat algemeen werd erkend dat Nederland door moet met de aanpak van urgente problemen. Anders dan in het verleden werden weinig dossiers controversieel verklaard en ging het kabinet zoveel mogelijk door op de ingeslagen weg. De verkiezingen - die voor een politieke aardverschuiving zorgden - legden de tegenstellingen tussen het demissionaire kabinet en de nieuwe Kamer bloot. Dat zorgt voor extra onzekerheid en vergroot de kans op vertraging op belangrijke dossiers.

De VNP sloeg in aanloop naar de verkiezingen een andere weg in: de uitdagingen van onze sector beter kenbaar maken aan stakeholders in Den Haag en de provincies, zodat de consequenties van wetgeving op voor ons belangrijke thema's als klimaat, water, milieu en circulariteit inzichtelijk werden. Soms individueel en soms met collega-sectoren of regionale vertegenwoordigers benaderden we Kamerleden om hen keer op keer te wijzen op het belang van een gelijk speelveld voor onze bedrijven. Tijdens bedrijfsbezoeken kregen Kamerleden, gedeputeerden en rijks-ambtenaren een verhelderende inkijk in het productieproces van papier en karton. Ook werksessies en congressen boden mogelijkheden om - soms rechtstreeks met de minister - inzichten te delen over steun aan de industrie en de (on)mogelijkheden van wetten en regels.

Detailering in wetten en regels

Het voorgaande jaar kreeg onze sector met meer dan tweehonderd wijzigingen van wetten, regelingen en besluiten te maken. Een paar voorbeelden: de regeling CO₂-heffing industrie, een

aanvullingswet geluid in de Omgevingswet, een regeling over energie-audits, de verordening basisveiligheidsnormen stralingsbescherming en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Op het vlak van belangenbehartiging deelden we kennis en ondersteunden we onze bedrijven. De onrust die niettemin ontstond werd niet alleen veroorzaakt door de toename in detailering, maar ook door de stapeling van wetgeving.

Europees circulariteitsbeleid

De Packaging & Packaging Waste Regulation (PPWR), implementatie van de richtlijn betreffende wegwerpplastic, een EU-ontboscingsverordening, een circulairmaterialenplan en een Nationaal Programma Circulaire Economie: we hebben te maken met uiteenlopende wetgeving op het gebied van circulariteit. In Europa bleek met name PPWR een zeer dynamisch dossier, dat werd gekenmerkt door nogal wat voorstellen tot aanpassing van wetgeving. Europarlementariërs en vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid informeerden we veelvuldig over circulariteit in onze keten en de consequenties van wetgeving voor onze sector. Naast focus op recycling van vezels is ook de roep om een geharmoniseerde Europese aanpak een terugkerend thema. Het lijkt vanzelfsprekend, maar ons recyclingpercentage van 87 procent is het gevolg van proactieve producentenverantwoordelijkheid: het hoogwaardige inzamel- en recyclingsysteem ontwikkelde zich hand in hand met een goed functionerende interne Europese markt.

Fossiele subsidies, normeren en beprijzen

Afbouw van fossiele subsidies is een noodzakelijk onderdeel van de energietransitie. Eens te meer werd duidelijk dat eveneens een radicale verbouwing van het energiesysteem nodig is. In de praktijk maakten grote ambities plaats voor rode vlekken op de kaart van Nederland. Door binnen Cluster 6 samen op te trekken richting ministerie en netbeheerders creëren we aandacht voor onze problematiek. Grootschalige netcongestie toont aan dat in veel gevallen het handelingsperspectief voor bedrijven ontbreekt. Daar waar mogelijkheden voor bedrijven in de tijd achteruitschoven werden doelstellingen juist aangescherpt. Met onder meer maatwerkafspraken voor de industrie gekoppeld aan een extra CO₂-opgave, een aangescherpte nationale CO₂-heffing, een minimum CO₂-tarief, verdere verhoging van de energiebelasting en een regeling indirecte kostencompensatie die werd verlengd maar waar geen budget voor werd gereserveerd, werd al snel duidelijk dat beprijzing de nieuwe norm is.

Voor bedrijven was uitvoering van de plannen die moeten leiden tot realisatie van de klimaatdoelstellingen door herziening van

de EU-ETS-regeling het uitgangspunt. Ook werd hard gewerkt aan het opstellen van energiebesparingsplannen. Met in het achterhoofd de aanscherpte wetgeving zette de VNP vooral in op samenwerking met andere branches om het ongelijke Europese speelveld aan te kaarten. Veelal werd de precaire situatie waarin onze bedrijven verkeren erkend, waardoor zo nu en dan maatregelen werden aangepast. Daarnaast vergrootten we de zichtbaarheid van de branches in Cluster 6.

Naast uitdagingen op het vlak van elektrificatie van de industrie, werd de situatie op de gasmarkt veelvuldig besproken in het kader van het Bescherm- en Herstelplan Gas. Bestrijding van een nood-situatie en vermindering van het gasverbruik door grootverbruikers stonden centraal. Ook hier maakt de verbondenheid binnen ketens duidelijk dat een Europese aanpak nodig is. In Europa was de herziening van EU-ETS van belang. Naast de aanscherping van ETS werden extra voorwaarden aan kosteloze toewijzing van CO₂-rechten verbonden, zoals de uitvoering van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie.

Qua energie-efficiëntie was 2023 het jaar van de laatste loodjes van het MEE-convenant en het 9PJ-addendum. Onze sector doorliep het traject succesvol: we behaalden de besparingsopgave ruimschoots en de VNP vervulde een voortrekkersrol. We vroegen aandacht voor aanpassing van de regeling SDE++, zodat in 2024 meer mogelijkheden voor industriële warmtepompen worden opgenomen. Dankzij extra druk vanuit de Tweede Kamer ontstond beweging in dit dossier en dachten experts uit diverse sectoren mee over een passende regeling.

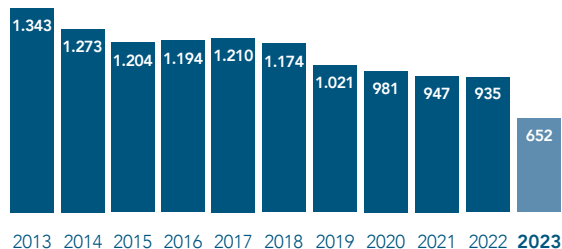
Restricties zorgen voor schone grondstoffen

Tot slot vroegen dossiers op het vlak van milieu, luchtkwaliteit, voedselveiligheid, gevaarlijke stoffen, water en afvalwaterzuivering aandacht. Een belangrijk en complex dossier is het PFAS-restrictievoorstel dat door meerdere landen in de Europese commissie werd ingediend. Ter voorbereiding op de consultatie werkten we samen met de Rijksoverheid aan de noodzaak tot goede analyses van PFAS-metingen, zodat het restrictievoorstel dit probleem bij de bron aanpakt.

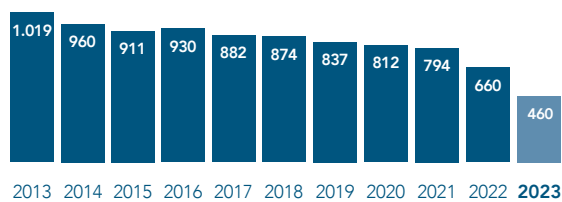
De EU-ontbossingsrichtlijn is de opvolger van de *Timber Regulation*, maar brengt enkele aanvullende uitdagingen en een enorme administratieve last met zich mee: zij vergt vergaande afstemming in de keten over de oorsprong van grondstoffen. Dat dit niet eenvoudig is, is terug te voeren op een richtlijn die geen aansluiting vindt met de complexiteit van onze keten. Ook inzake de Kader-richtlijn Water - die doelstellingen voor 2027 heeft - lopen we als

Nederland achter de feiten aan: vorig jaar werd duidelijk dat de normen op korte termijn niet haalbaar zijn. Namens de sector lieten we regelmatig doorschemeren dat betere samenwerking met de overheid noodzakelijk is, zodat we samen de pilot van Industrierwater Eerbeek tot een succes maken en ervoor zorgen dat we kunnen versnellen bij grootschalige implementatie van nieuwe technologieën.

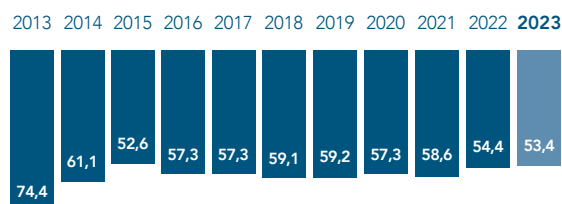
Tot slot: de stikstofcrisis duurt voort en het Kabinet schetste de hoofdlijnen van de piekbelastersaanpak, zonder dat de exacte insteek duidelijk werd. De focus versprong naar individuele bedrijven, waarbij maatwerkafspraken in combinatie met de aanpak van de CO₂-uitstoot en de reductie van de stikstofuitstoot (allebei -30 procent) centraal staan, maar de onzekerheid bleef. Onze sector kwam in 2023 op het gebied van voedselveiligheid met een actualisatie van de *Good Manufacturing Practice Guidelines*. Die helpt papier- en kartonproducenten bij de implementatie van voedselveiligheidsnormen.

Directe emissies naar de lucht CO₂ (x 1.000 ton)

Directe emissies naar de lucht NO_x (x 1 ton)

Waterinname (mln. m³)

A yellow De'Hoan truck is parked in front of a large pile of green biomass. The truck has 'de'Hoan' written on its side. The background shows a building with a corrugated metal roof.

ALLES WAT IN JULIE SECTOR GEBEURT HEEFT

DIRECT IMPACT

The Heat is On (THIO) heeft tot doel processen voor ontwatering, drogen en warmte-integratie industrie-breed efficiënter te maken. Energiereductie in warmtegedreven processen kan worden gerealiseerd door integratie van droogtechnologie, warmtepompen en ICT-technologie. Het ISPT (Institute for Sustainable Process Technology) coördineert het project. Namens Wageningen Food & Biobased Research zijn Joanne Siccama en Edwin Keijsers aangehaakt. Zij vertellen over hun samenwerking met de papier- en kartonsector.

THE HEAT IS ON

Hoe kwamen jullie met de papierwereld in aanraking?

Edwin: 'Sinds 1997 houd ik me bezig met onderzoek naar onder meer vezeltoepassingen. Na een vraag van een agrarisch ondernemer onderzoek ik bijvoorbeeld met welk proces een hoogwaardige vezel kan worden verkregen uit een grondstof of reststroom - zoals miscanthus - en hoe die kan worden ingezet. Ik studeerde scheikundige technologie en deed onderzoek naar de afbraak van anti-quarisch papier. Sinds de start werk ik veel liever met planten of vezels dan met chemicaliën.'

Joanne: 'Ik heb een *food-achtergrond*, deed onder meer onderzoek naar het drogen van groenten en reststromen uit de aspergeteelt. Van de restanten daarvan maakte ik de boekenleggers voor mijn thesis. In THIO - waarin we werken aan verduurzaming van het papierproductieproces - focus ik op het ontwaterings- en droogproces. Jullie sector verbruikt nogal wat energie; ik vind het interessant na te denken over manieren om efficiënter te drogen. En ik merk: alles wat je doet of verandert in jullie productieproces heeft direct impact.'

Op welke mijlpaal uit je eigen papiergeschiedenis ben je trots?

Joanne: 'Ik loop nog niet zolang mee in de papierwereld. Trots ben ik op de test met ultrasoon ontwateren die we vorig jaar op de machine van Millvision succesvol uitvoerden. Ik ervoer veel hands-on hulp en betrokkenheid, daar was ik ontzettend blij mee.'

Edwin: 'Oef, ik draaide ondertussen veel leuke papierprojecten. In de eerste plaats vind ik het bijzonder om een product in de winkel te zien liggen waaraan ik heb bijgedragen. Ik werkte aan een bakje van tomatenpulp en de

beroemde eierdoos van grasvezels van *Newfoss* en *Huhtamaki*. Ik reisde vaak naar Azië en dan valt op dat veel alternatieve vezels die wij inzetten ook daar worden gebruikt. Zo ontvang je een certificaat van lokaal geproduceerd jeanspapier bij een bezoek aan de ashram van Gandhi. Ik begeleid zo nu en dan stagiairs die werken aan papiergerelateerde projecten en vorig jaar draaide ik voor de gemeente Apeldoorn een batch graspapier bij de Middelste Molen; dat beschouw ik als beroepsgeheide.'

Wat karakteriseert in jouw ogen de papier- en kartonwereld?

Joanne: 'In de papier- en kartonsector zijn de marges klein, maar grote investeringen zijn nodig om verandering teweeg te brengen. De flexibiliteit van het proces is ook niet zo groot, dat maakt het soms tot een wat lastiger bedrijfstak om mee te werken. Als het lukt een innovatie uit te rollen, dan maakt dat ontegenzeggelijk direct verschil.'

Edwin: 'De sector wordt gedreven door kortetermijndenken en is afhankelijk van het buitenland: dat zorgt ervoor dat we in Nederland weinig durven. Dan leg je het af tegen snelle, flexibele industrieën. Grote slagen maken is lastig, kleine veranderingen lukken wel. Weet je wat zou helpen? Een pulpfabriek in Nederland, zodat we kunnen experimenteren met gras, hennep en miscanthus.'

Waarom is samenwerking met onze sector interessant?

Edwin: 'Jullie zijn de enige grote industrie die met natuurlijke vezels werkt. Wees daar trots op!'

Joanne: 'Ik herinner me de kennismaking met jullie sector, bij Schut

Papier. Fascinerend om te zien hoe uit agrarische reststromen producten worden ontwikkeld. Sindsdien ben ik verknocht aan papier.'

Kijk eens in je glazen bol: hoe staat onze sector er over tien jaar voor?

Edwin: 'Machineoptimalisatie is het toverwoord. Componenten uit waterreststromen moet je verwaarden. Nanocellulose? Doe er iets mee! Daar zit het toekomstig verdienmodel. Daarnaast hoop ik dat studenten in en om jullie sector vaker samen optrekken en faciliteiten delen. Iedereen zit in zijn eigen hokje, gooi de deuren wat meer open.'

KAMERLID HESTER VELTMAN (VVD) BEZOEKT PAPIER- EN KARTONSECTOR

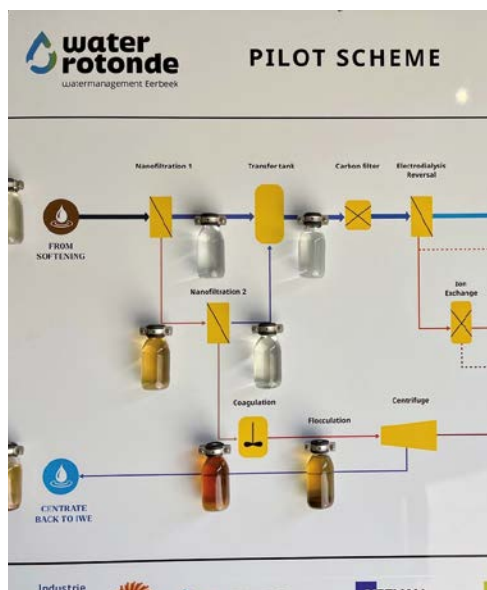
In februari bracht Tweede Kamerlid Hester Veltman (VVD) een werkbezoek aan onze sector: zij was te gast bij Smart Packaging Solutions in Loenen. Wij danken haar voor het goede gesprek over de circulaire economie en hoe we daar als producenten van hernieuwbare en recyclebare materialen aan bijdragen. Aansluitend lieten we tijdens de rondleiding zien hoe we in recyclingprocessen en productontwerp maximaal inzetten op hergebruik van vezels en continu bezig zijn de terugwinning van grondstoffen te verbeteren. Zo zorgen we met elkaar voor de transitie naar een circulaire samenwerking. Dankjewel Hester voor je interesse in onze sector!

Wetenschappers WUR en Schut Papier ontwikkelen papier uit bermgras

Onderzoek van Wageningen Universiteit wijst uit dat Nederlands bermgras uitermate bruikbaar is als grondstof voor papier en karton. In samenwerking met Schut Papier maakten wetenschappers de grasvezels - afkomstig uit natuurgebieden en bermen - geschikt voor papierproductie. Zo tonen we andermaal aan dat afval van anderen voor onze sector uitstekend als grondstof kan functioneren. Steeds meer bedrijven gebruiken papier van alternatieve vezels als duurzaam visitekaartje en laten er bijvoorbeeld hun jaarverslag op drukken.

Sappi Maastricht en Folding Boxboard Eerbeek trekken samen op bij tegengaan netcongestie

In Nederland wordt op zeer energie-efficiënte wijze papier en karton geproduceerd. Sappi Maastricht en Folding Boxboard Eerbeek slaan de handen ineen en gaan een stap verder: zij flexibiliseren voortaan volledig geautomatiseerd hun stoomopwekking op basis van tekorten en overschotten aan elektriciteit op het net. Wij zijn trots op deze samenwerking en zoeken samen met onze leden continu naar manieren om verder te verduurzamen en het urgente probleem van netcongestie het hoofd te bieden..

BAANBREKEND ONDERZOEK VERKLEINING WATERFOOTPRINT PAPIERBEDRIJVEN

Na ruim een jaar voorbereiding ging in het najaar van 2023 de pilot Waterrotonde Eerbeek van start. Op het terrein van Industrierwater Eerbeek draaide enkele maanden een testinstallatie van een gesloten, circulair watermanagementsysteem, waarmee wordt onderzocht of een 'full scale-installatie' haalbaar is. Het doel is in 2026 het eerste papierbedrijf aan te sluiten op het circulaire systeem. Waterrotonde Eerbeek zet in op 100 procent circulair hergebruik van industrieel afvalwater in onze sector. Dit verzekert papier- en kartonfabrieken in de toekomst van voldoende water voor hun productieprocessen, terwijl tegelijkertijd hun waterfootprint drastisch afneemt.

Tweede Kamer debatteert over problemen papier- en kartonsector

Op 20 maart debatteerde de Tweede Kamer op initiatief van SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk over de problemen in onze

sector als gevolg van de hoge energieprijzen. Hoewel recente fabriekssluitingen de directe aanleiding vormen, ging het debat met name over de vraag hoe verduurzaming de concurrentiepositie van de regionale maakindustrie kan verbeteren. We zijn blij met de aandacht voor onze sector vanuit de politiek. Minister Adriaansens (EZK) gaf aan in gesprek te willen met de bedrijven: zij onderschrijft dat actie nodig is om het handelingsperspectief in onze sector en in Cluster 6 te verbeteren.

PARENCO VERSNELT VERDUURZAMING MET INVESTERING IN ENERGIESYSTEEM

Papierbedrijf Smurfit Kappa Parenco zet met een investering in zijn energiesysteem een grote stap in de verduurzaming van de productie, waarmee een aanzienlijke verlaging van CO₂- en stikstofemissies wordt bereikt. Parenco bevestigt met deze investering haar voortrekkersrol binnen onze sector op het gebied van duurzaamheid.

Een van de stoomketels wordt vervangen door twee hypermoderne ketels. Daarmee past Parenco de modernste technologie toe in haar bedrijfsvoering en wordt een substantiële stap gezet in de verduurzaming van het bedrijf. Parenco verminderde de emissies van CO₂ sinds 2005 reeds met 59 procent.

VNP-VOORZITTER VAN DER KOOI: 'INNOVATIE HELPT ONS UIT ECONOMISCHE DIP'

In een artikel in opinieblad Forum van VNO-NCW laat onder andere VNP-voorzitter Rienk Jan van der Kooi zijn licht schijnen over de onrustige situatie in de Nederlandse industrie. 'Investerings worden uitgesteld of geannuleerd, omdat er onzekerheid is over het rendement dat je kunt maken.' Desondanks is hij optimistisch: 'Deze situatie dwingt bedrijven te innoveren. Onze sector ziet volop mogelijkheden om bij te dragen aan duurzaamheid en circulariteit, bijvoorbeeld bij de vervanging van plastic producten.'

Studenten HU adviseren sector over zichtbaarheid in Den Haag

Negen weken lang dompelden vier vierdejaars communicatiestudenten aan de Hogeschool Utrecht zich onder in de wereld van papier, karton en belangenbehartiging. Zij brachten ons advies uit over manieren om de mooie, duurzame ontwikkelingen die in onze sector plaatsvinden (beter) voor het voetlicht te brengen bij ambtenaren en Kamerleden. We zijn blij met hun aanbevelingen en gaan ermee aan de slag. Dank voor de plezierige samenwerking!

GEDIPLOMEERDE MEDEWERKERS VERRIJKEN HET BEDRIJF

Hoe bijzonder is het dat een relatief kleine sector als de onze zijn eigen opleidingscentrum heeft, waar werknemers terecht kunnen voor een mbo-opleiding, een paper science technology-traject of een op maat verzorgde in-house training voor papiermakers? Wij spraken met Luc van der Post, docent en bestuurslid van Human Factory, over de voordelen en succesfactoren van zelf opleiden.

Van jongeren die net het vmbo of havo afrondden tot zij-instromers van midden dertig: studenten van de Papierschool zijn er in vele soorten en maten. Zij volgen een tweejarige opleiding die bestaat uit zestien modules en behalen wanneer zij de opleiding succesvol doorlopen een mbo-diploma niveau drie of vier. Wat hun bindt, is dat ze allemaal werknemer zijn van een papierbedrijf: naast hun dagelijkse werkzaamheden zitten ze een dag in de week in het klaslokaal om de opleiding 'papiermaker' te volgen. Instromen kan ieder halfjaar.

De opleiding bevat drie pijlers: de theorie van papier maken, opdrachten die worden gemaakt in de eigen werkomgeving en de context van operator zijn. Daarnaast zijn rekenen, taal en burgerschapsvakken onderdeel van het curriculum. Deze combinatie van onderdelen zorgt ervoor dat studenten na afronding van de opleiding beslagen ten ijs komen en van meerwaarde zijn op de werkvloer.

Groeibriljanten van de sector

Als examenopdracht verdedigen zij een project waaraan ze zelf bijdragen, bijvoorbeeld de optimalisatie van een deel van de machine. De student betreft de technische dienst, neemt de milieu-impact mee in zijn analyse, staat stil bij de mogelijke invloed op het productieproces en denkt na over manieren om draagvlak te creëren voor zijn voorstel bij collega's. Zo verruimt de student zijn blikveld, leert analytisch denken en het belangrijkste: het werkplezier neemt toe. Ze worden specialist op hun examenonderwerp, maken stappen en helpen afdelingen (en zichzelf) groeien, omdat ze over kennis beschikken die waardevol is voor de hele organisatie. Het diploma dat zij behalen wordt landelijk erkend. Op de lange termijn zijn zij de groeibriljanten van de sector.

Instroomklas

Omdat basiskennis noodzakelijk is om aan de opleiding te kunnen deelnemen, bestaat een instroomklas. Voldoende rekenvaardigheid is bijvoorbeeld erg belangrijk, omdat daarmee abstract denken wordt gestimuleerd. Een moderne papiermachine lost 95 procent van de problemen voor jou op, maar om die paar issues die je wel voor je kiezen krijgt te kunnen tackelen, moet je van goeden huize komen. Hetzelfde geldt voor taalvaardigheid: het is ontzettend belangrijk een boodschap helder te kunnen overbrengen. Aan al dat soort vaardigheden wordt aandacht besteed.

Sommige bedrijven kiezen ervoor specifieke delen van papier maken in modules aan hun medewerkers aan te bieden: ook dat is mogelijk en gebeurt vaak op de fabriek. Je behaalt in dat geval een modulecertificaat dat door de branche wordt erkend.

Paper Science Technology

Ook op hbo-niveau verzorgt Human Factory een passend aanbod: de Engelstalige opleiding *Paper Science Technology* bestaat uit tien modules en richt zich op onderzoekers en technologen die op zoek zijn naar verdieping op het vlak van bijvoorbeeld vezels, het droogproces, ontinkten of chemie. Iedere module bevat vijf of zes lesdagen en deze blokken kunnen separaat van elkaar worden gevolgd. Er is veel aandacht voor (zelfstandig) onderzoek doen, rekenmodellen, presenteren en argumenteren en leerlingen worden uitgedaagd informatiebronnen in het eigen bedrijf aan te boren. Zij zijn over het algemeen hoogopgeleid, beschikken over voldoende basiskennis en stromen in sommige gevallen door vanuit de Papierschool. Vanuit het hele land reizen zij naar Apeldoorn om hun kennis uit te breiden en hun netwerk te vergroten. Voor iedere afgeronde module ontvangt de student een branchecertificaat.

Ten slotte biedt Human Factory in samenwerking met Millvision een training voor medewerkers Technische Dienst aan en staat ieder jaar in september in samenwerking met de VNP 'Van Baal tot Rol' op de kalender: een kennismakingscursus van vijf dagen voor nieuwkomers in onze sector, waarbij naast een hoop theorie flink wat bedrijfsbezoeken op het programma staan.

CHECK!

Een gesprek met studenten van de Papierschool bevestigt het beeld dat Luc schetst. Zij blijken vrijwel allemaal over ruime ervaring in de mill te beschikken, vaak staan zij al jaren aan de machine. Om een volgende stap te kunnen zetten is brede kennis van het productieproces cruciaal.

'Het met goed gevolg afronden van deze opleiding opent deuren naar een volgende stap in mijn carrière', aldus een van de studenten.

KLIMAATBELEID OP EEN LAAG PITJE? NIET IN ONZE SECTOR!

HANNES SANDERS EN
ANNITA WESTENBROEK

Zeer waarschijnlijk is op het moment dat u dit leest een 'kabinet over rechts' dichterbij dan ooit. Welke politieke kleur Vak K de komende jaren ook heeft: de energietransitie gaat door, waterbesparing blijft een must en circulair werken is de norm. Omdat het moet, omdat we het willen, omdat onze klanten en de samenleving het van ons verwachten. Met een volledig biobased en circulaire grondstof beschikken we over een *unique selling point* ten opzichte van de concurrentie.

We moeten het zelf doen, de verandering naar circulair moet intrinsiek gemotiveerd zijn. Openheid over energieverbruik, grondstoffen en water(gebruik) is het nieuwe normaal. Daarmee onderscheiden we ons permanent van andere materialen. Veel technieken om onze sector grote verduurzamingsstappen te laten zetten zijn beschikbaar of bevinden zich in de fase van opschaling.

Waar zetten we als sector op in? De warmtepomp geïntegreerd in het systeem, waterstof ter vervanging van aardgas? Of juist allebei? Flexibiliteit door de combinatie met een E-boiler? Elk bedrijf, elke locatie vereist maatwerk. Niet alleen moeten deze technieken beschikbaar zijn, ook moeten overheidsbeleid en -instrumenten, infrastructuur en wet- en regelgeving deze ontwikkelingen ondersteunen.

De energietransitie is niet onze enige duurzame ambitie. Verhoging van de circulariteit van water en grondstoffen en verlaging van de stikstofemissies hebben ook effect op de mogelijke keuze voor energietechnieken. Juist richting politiek is samenwerking binnen onze sector of zelfs over sectoren heen een krachtig instrument. Dat geeft onze zichtbaarheid een boost en vergroot het draagvlak voor steun, in welke vorm dan ook. Samen bereik je zoveel meer dan alleen.

Tijdens door de VNP georganiseerde inspiratiesessies blijkt dat de interesse van onze sector er in grote mate is.

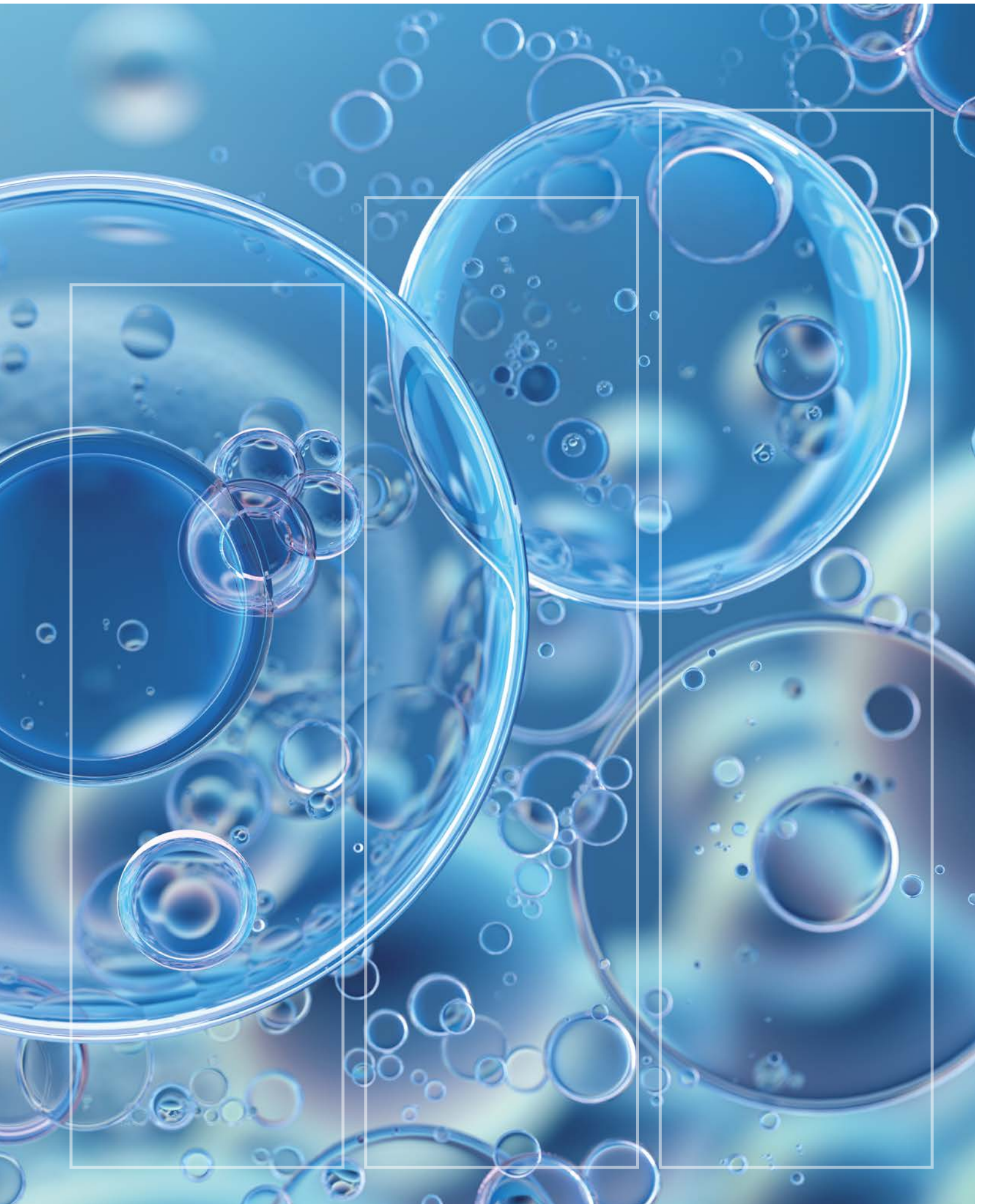
De wil om kennis, kunde en best practices te delen evenzeer. Tegelijk: als het gemakkelijk was, dan hadden we het al geregeld.

We werken keihard door om bedrijven in onze sector zo goed en intensief mogelijk te begeleiden. Dat gebeurt over vier schijven:

1. **Inspireren:** nieuwe technieken en diensten presenteren, *tailor made* voor toepassing in papier- en kartonbedrijven
2. **Maatwerk** in projecten, waarbij papierbedrijven, stakeholders en de VNP samen aan de slag gaan
3. In samenwerking met wetenschappelijke instellingen innovatie middels **pilots en demonstraties** beschikbaar maken voor onze sector
4. Stimuleren van en bijdragen aan **doorbraakinnovaties**

Met gezamenlijke inzet op deze punten versnellen we de klimaattransitie en zorgen we ervoor dat een sector die zijn basis heeft in natuurlijke grondstoffen en circulariteit zo'n beetje heeft uitgevonden een zonnige toekomst tegemoet gaat.

Het wordt niet makkelijk of simpel, we gaan het wel doen!

Bij alle communicatie-activiteiten die de VNP onderneemt staat een ding centraal: aan een divers publiek laten zien dat onze sector een voorloper is op het gebied van verduurzaming en circulariteit. Soms aan een select gezelschap, soms aan een miljoenenpubliek. Hieronder zetten we een aantal voorbeelden op een rij.

ARBEIDSMARKTCAMPAGNE UITDAGEND PAPIER

Van september 2023 t/m februari 2024 lieten we in het kader van onze arbeidsmarktcampagne 'Uitdagend Papier' middels 360-graden filmpjes zien wat onze bedrijven te bieden hebben aan starters en mid-careers met een technische achtergrond. Met flitsende beelden en een origineel perspectief bereikten we ruim een miljoen mensen. Een flink deel van hen belandde op onze website, een substantieel aantal mensen zocht contact met ons of bezocht de website van een papierbedrijf. Meer en meer positioneren we papier- en kartonbedrijven als een aantrekkelijke plek om te werken of stage te lopen.

SAMENWERKING MET STUDENTEN

Regelmatig werken we samen met vierdejaars communicatiestudenten van de Hogeschool Utrecht. Als onderdeel van hun afstudeertraject werken zij in groepsverband negen weken aan een communicatievraagstuk. In het voorjaar van 2023 deden studenten onderzoek naar manieren om mid-careers te interesseren voor een carrièreswitch, in het najaar stortten zij zich op de vraag hoe wij onze zichtbaarheid in politiek Den Haag vergroten. In beide gevallen was het resultaat een gedegen rapport vol goed onderbouwde adviezen.

Student Madelaine Kersten formuleert het als volgt:

'Het was leuk en leerzaam om in opdracht van de VNP te werken aan het vergroten van de zichtbaarheid van papierbedrijven bij Kamerleden en ambtenaren. Scompany biedt studenten de kans om samen te werken met echte opdrachtgevers, terwijl ze fouten mogen maken en ontdekken wat wel en niet werkt. Wat mij bijblijft, is het proces van iets creëren vanuit het niets. Wanneer je vragen blijft stellen en open communiceert met de opdrachtgever, komt het resultaat snel dichterbij.'

VNP FIBRE FUTURE FESTIVAL

Een ongedwongen dag waarop collega's van binnen en buiten de sector een programma vol verduurzaming en circulariteit tegen een decor van hooibalen en foodtrucks krijgen aangeboden? Dat is in een notendop het VNP Fibre Future Festival. Alweer voor de vierde keer organiseren we dit jaar ons FFF, ditmaal in Zeewolde. Elders in dit jaarverslag vind je een fotoverslag van de editie van vorig jaar.

JONG VNP BRENGT JONGEREN UIT SECTOR SAMEN

Tweemaal per jaar nodigen we een groot aantal jongeren dat werkzaam is in onze sector uit voor een sessie over een onderwerp dat hun na aan het hart ligt. In het voorjaar van 2023 stonden we samen met corporate antropoloog Walter Faaij stil bij duurzaamheid, bedrijfscultuur en cultuurverandering, terwijl we in januari jongstleden te gast waren bij Schut Papier om onder leiding van people-

developmentspecialist Monique Vrolijk in de verschillen tussen generaties op de werkvloer te duiken. Twee verschillende thema's in een andere setting, maar na afloop van beide evenementen overheerste hetzelfde gevoel: het is leerzaam en inspirerend om met collega's van andere bedrijven over thema's te praten die ons allemaal bezighouden.

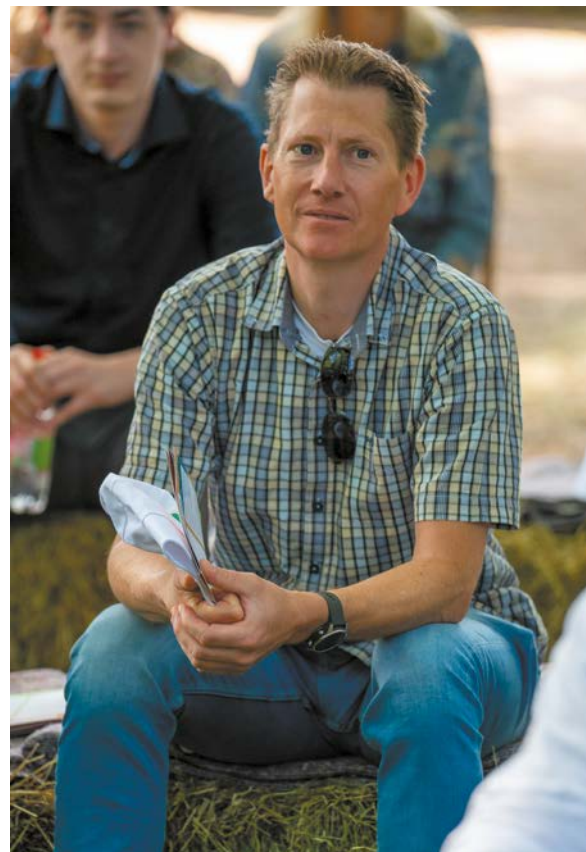
FIBRE FUTURE FESTIVAL 2023

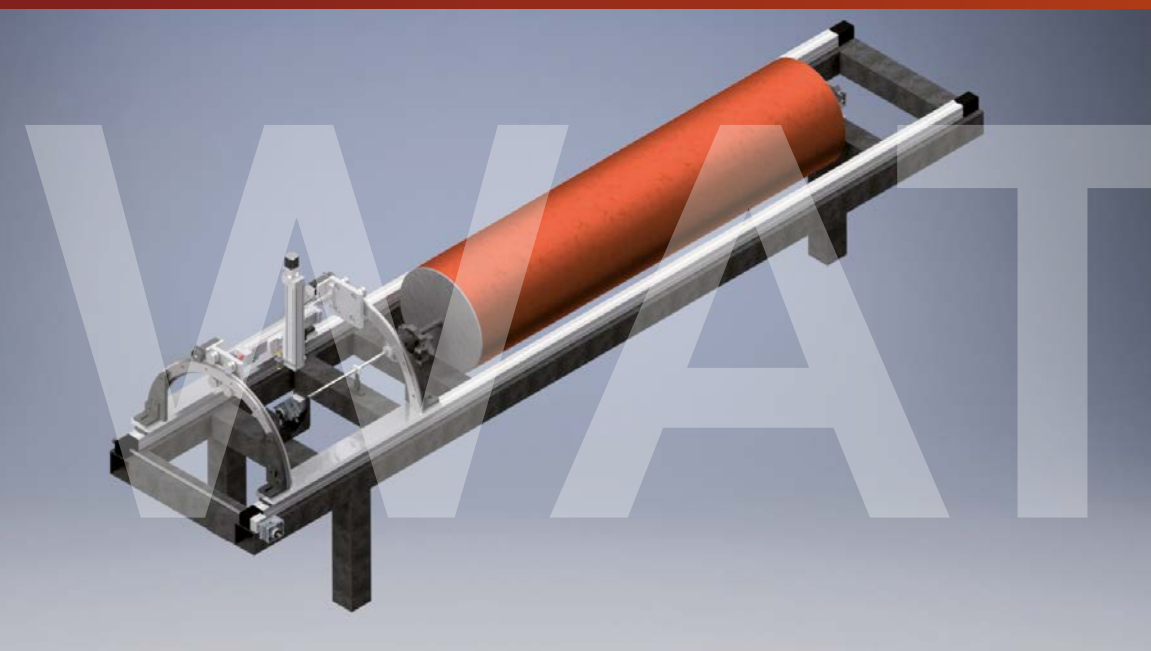
Onder zomerse omstandigheden vond op 7 juni 2023 de derde editie van het VNP Fibre Future Festival plaats op het terrein van (zorg)boerderij 't Paradijs in Barneveld. Thema: de energievoorziening van de toekomst. Met honderddertig gasten, inspirerende verhalen van onder meer Reinier van den Berg, laagdrempelige carrousel sessies en heerlijke hapjes en drankjes werd het een onvergetelijke dag!

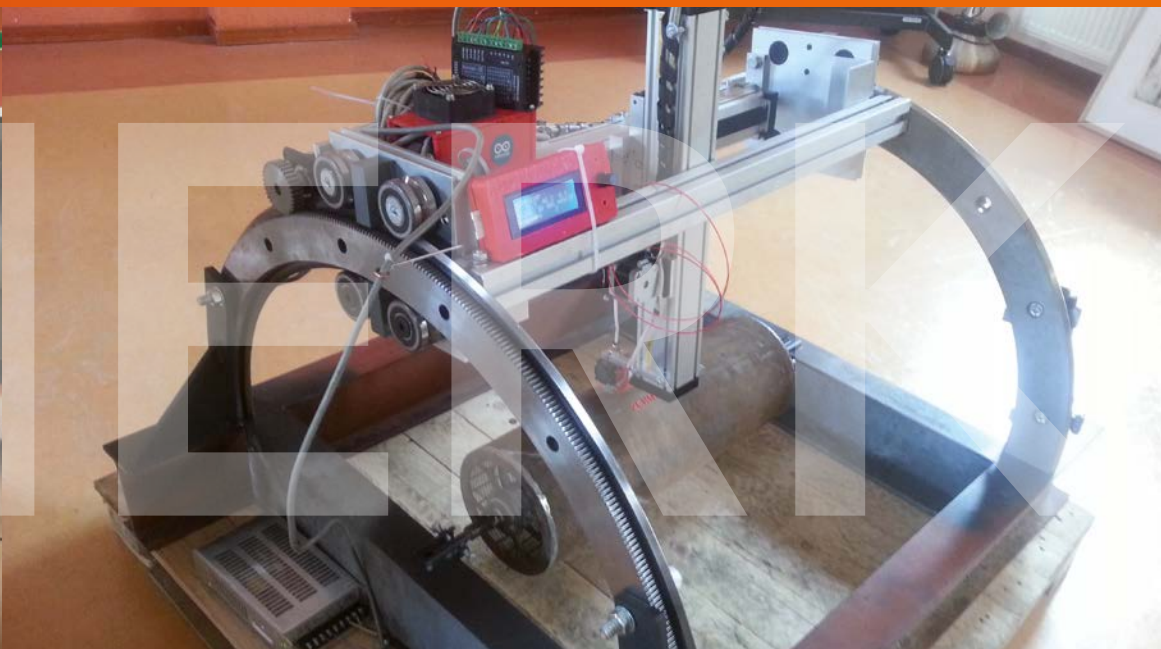
STUDENTEN ONTWERPEN 3D-WATERMERKPRINTER VOOR SCHUT PAPIER

Als er een bedrijf is dat vooroploopt op het gebied van hands-on innovatie en altijd in is voor een experiment dan is het Schut Papier. Een van de ideeën die in Heelsum het daglicht zag is de ontwikkeling van een 3D-printer die het mogelijk maakt watermerken op een égoutteur aan te brengen. De ontwikkeling van zo'n installatie kost flink wat tijd en geld, maar gelukkig was een flink aantal studenten bereid de handen uit de mouwen te steken. Lambert ten Velde (77) was vanaf de start van het traject betrokken en begeleidde een reeks stagairs bij het Gelderse bedrijf. Hij vertelt zijn verhaal en reflecteert op de samenwerking met studenten.

Het moet rond het jaar 2015 zijn geweest toen ik René Kort tegenkwam en hij vertelde: 'ik wil 3D-printen op een égoutteur, maar ik loop vast. Kun je me helpen?' Het was niet meer dan een wild plan, op wat proefjes na was nog niets gebeurd. Op een gegeven moment ontstond het idee studenten

te betrekken. Ik had contacten op de Leidse Instrumentmakers School (LIS) en van het een kwam het ander. Niet veel later startte Jaco met zijn afstudeeropdracht. Ik herinner me dat hij heel eager was om aan te tonen dat wat in onze hoofden was ontstaan, daadwerkelijk kon worden ontwikkeld.

Ook de afstand Sassenheim-Heelsum hield hem niet tegen. Hij kocht een caravan, zette die op een camping in de buurt van de fabriek en werkte twintig weken fulltime aan het onderzoek. Hij legde de basis voor het aanbrengen van het 3D-geprinte negatief voor het watermerk en onderzocht

parallel daaraan de vraag in de markt. Hij bracht het onderzoek stappen verder en slaagde met vlag en wimpel: een van de beste studenten die bij Schut Papier rondliep.

Tijd voor een nieuwe student, eveneens van de LIS: Joeri huurde een kamer in Bennekom en ontwierp en bouwde een frame om de 3D-printer op verschillende posities te kunnen neerzetten. Weer een stap gezet, weer iets dichterbij het doel. Ook hij sloot zijn opleiding succesvol af. De voorlopig laatste LIS-student die voet op Heelsums grondgebied zette was William. Hij ontwikkelde een reinigingsmachine waarin de égoutteur ronddraait en wordt gewassen in citroenzuur, zodat de aangebrachte print oplost en de metalen égoutteur opnieuw kan worden gebruikt.

Nu het raamwerk stond, was de tijd daar om een student te vinden die van al die ogenschijnlijk losse onderdelen een geheel kon maken. *Rik & Rick* van het Graafschap College in Doetinchem

'IK VIND HET ALS OUDGEDIENDE INSPIREREND OM MET JONGE MENSEN OP TE TREKKEN OMDAT ZIJ HEEL ANDERS NAAR ZAKEN KIJKEN DAN IK DOE. DE MANIER VAN DENKEN IS TEGENWOORDIG ZO ANDERS'

- opleiding mechatronica - meldden zich aan de fabriekspoort. We hadden inmiddels aangetoond dat het technisch zou moeten lukken, nu was het zaak de software-hiccups de baas te worden en het besturingssysteem te laten werken. Niet veel later werden zij afgelost door Daan & Sven, afkomstig van hetzelfde lokale mbo-college (opleiding *smart industry*). Ook zij richtten zich met name op de IT-kant van het project.

Hoe nu verder? Stagiair Rick volgt inmiddels een hbo-opleiding, maar

helpt in zijn vrije uurtjes nog altijd bij de ontwikkeling van de printer. Momenteel analyseren we de beperkingen, voordat een nieuwe student aan het werk gaat. Met name de communicatie tussen de diverse onderdelen is een aspect dat moet worden verbeterd. De ligging van de fabriek - ver van een treinstation - zorgt ervoor dat het soms lastig is nieuwe studenten te werven, maar we geven niet op. Nog even geduld, we zijn er bijna!

'ALS WE ERIN SLAGEN DE LAATSTE HOBBELS TE NEMEN DAN IS HET STRAKS MOGELIJK IN KLEINE OPLAGE, TEGEN LAGE KOSTEN EN OP DUURZAME WIJZE WATERMERKEN TE PRINTEN OP JOUW EIGEN PAPIER. FANTASTISCH TOCH?'

MEI 2023

In de Voorjaarsnota is geen budget opgenomen voor de **indirecte kostencompensatie**; nu het hoge woord eruit is, stellen we EZK vragen en benaderen we opnieuw Kamerleden | Het **klimaatbeleid** heeft enorme impact, met name vanwege oplopende EU-ETS-kosten, de Nederlandse CO₂-heffing en een toename van de tarieven van de energiebelasting | Ondertussen benadert de VNP Tweede Kamerleden over de noodzaak tot aanpassing van de voorgenomen **energiebelastingen** en behoud van de indirecte kostencompensatie

JUNI 2023

De **Tweede Kamer** stemt in met een motie waarin om extra aandacht voor Cluster 6 wordt gevraagd: het krijgt een formele plek in het Haagse beleid | Een **delegatie van de VVD** brengt een bezoek aan Huhtamaki Fiber Packaging Nederland | EZK en Cluster 6 leggen de laatste hand aan een conceptversie van het **Actieplan Cluster 6** | EZK onderzoekt of met een hogere belasting op gas 1,2 megaton **CO₂-reductie** extra kan worden gerealiseerd | Minister Jetten publiceert een kamerbrief over de **netcapaciteit**: er wordt gestart met de aanpak van het overvolle elektriciteitsnet

SEPTEMBER 2023

De politieke en publieke druk op het **PFAS-dossier** loopt verder op; we monitoren dit onderwerp continu | Er worden veel aanpassingen verwacht op de amendementen die zijn voorgesteld voor de **verpakkingen- en verpakkingafvalverordening** (PPWR) | Op Prinsjesdag besluit het demissionaire kabinet de **maatwerkafspraken** uit te werken; versnelde CO₂-reductie bij grote bedrijven kan een vliegwiel zijn voor verduurzaming van industriële clusters | Het **Actieplan Cluster 6** wordt verstuurd aan de Tweede Kamer

OKTOBER 2023

De Tweede Kamer spreekt over de aanpassingen van het **Belastingplan 2024**; een amendement van D66 stuurt op nog grotere stijging van de belasting op aardgas | **Netcongestie** is een groeiend probleem: netbeheerders geven aan dat de wachtlijsten toenemen en zij niet weten wanneer extra capaciteit vrijkomt | De behandeling van de **Europese Packaging and Packaging Waste Regulation** is in volle gang en vraagt grote inspanning van Cepi en nationale associaties | In een open sfeer gingen minister Adriaansens, (kandidaat-)Kamerleden en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven tijdens het **'Grote Industriegesprek'** met elkaar in debat over het belang van de (maak)industrie

NOVEMBER 2023

Jaarlijks voert EZK een **speelveldtoets** uit om de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven te monitoren; de VNP vraagt aandacht voor de situatie in onze sector | Samen met EZK organiseert Cluster 6 een **interactieve middag** die in het teken staat van verduurzaming en circulariteit in de industrie | De **Tweede Kamerverkiezingen** veroorzaken een politieke aardverschuiving | De bezorgdheid over de **stabiliteit en betrouwbaarheid** van de politiek houdt nog wel even aan, dus herhalen we onze oproep voor evenwichtig en op de lange termijn gericht beleid

DECEMBER 2023

De VNP en de golfkartonsector trekken samen op richting I&W en EZK om de **cardboard exemption** in de PPWR te houden; de Nederlandse overheid is nog altijd ambitieuzer dan andere landen | EZK kondigt een onderzoek naar de impact van de gestegen **elektriciteits- en netwerkkosten** op de industrie aan | Ondertussen komt IenW met een onderzoek naar de **standaardisering van inzamelsystemen**

JANUARI 2024

2023 was een bewogen jaar met nogal wat dynamiek voor bedrijven in Cluster 6; steeds meer **verduurzamingsplannen** lopen spaak vanwege onvoldoende beschikbaarheid van stroom | Verduurzaming van de maakindustrie is essentieel om de **klimaatdoelstellingen** te behalen: een vitale en duurzame maakindustrie is belangrijk omdat zij bijdraagt aan ons verdienvermogen en de werkgelegenheid, aldus de SER | De Eerste Kamer neemt een motie aan over een extra onderzoek naar de rol van de **WKK** in het energiesysteem

FEBRUARI 2024

De ontwikkelingen rondom de **PPWR-wetgeving** bevinden zich in de beslissende fase nu het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Council hun positie bepalen; dit traject vergt het uiterste van onze gezamenlijke lobby | Na de veertien grootste bedrijven kijkt EZK nu naar **maatwerk** voor de dertig grootste bedrijven qua CO₂-uitstoot; ook bedrijven uit onze sector vallen binnen deze groep | Is papier het nieuwe plastic?, zo luidt een hoofdstuk in het Rabobank-rapport **Unwrapped: Plastic Packaging Matters**; de bank verwijst naar de uitdagingen waar je tegenaan loopt als je met papier en karton de eigenschappen van plastic verpakkingen nabootst | Na de Green Deal is het tijd voor een **EU Industry Deal**: tien concrete acties waarmee we Europa en ons investeringsklimaat weer op de wereldkaart zetten

MAART 2024

De Tweede Kamer spreekt over de **voorzienings- en leveringszekerheid** van energie; in het debat vraagt NSC aandacht voor een gelijk speelveld voor de industrie | Het PPWR-ei is gelegd: het is en blijft belangrijk dat in de EU gebruikte verpakkingen **zo duurzaam mogelijk worden geproduceerd**, dat alle verpakkingen recyclebaar zijn en de aanwezigheid van schadelijke stoffen tot een minimum wordt beperkt | Cluster 6 - met Barbara Huneman als clusterregisseur - ontwikkelt zich meer en meer tot een **katalysator** voor de energietransitie in de provincies

APRIL 2024

E-Bridge Consulting presenteert een onderzoek waaruit blijkt dat de **elektriciteitskosten** voor de industrie in ons land veel hoger zijn dan in de ons omringende landen | EZK schrijft een Kamerbrief waarin melding wordt gemaakt van de **casusgerichte aanpak** van Cluster 6-bedrijven | Dankzij de aanhoudende lobby maakt het Kabinet in de Voorjaarsnota 186 miljoen euro vrij voor de regeling **indirecte kostencompensatie** | Het **Europees Parlement** neemt de overeengekomen tekst van de verordening inzake verpakkingen en verpakkingsafval (PPWR) aan

U-TALENT EN DE VNP SLAAN BRUG TUSSEN ONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN

U-Talent - onderdeel van de Universiteit Utrecht - organiseert een keur aan activiteiten voor middelbare scholieren op het havo en vwo. Daarmee verrijken we hun schooljaar en slaan we een brug tussen middelbaar onderwijs, vervolgonderwijs en het bedrijfsleven.

Vijftig middelbare scholen uit de (omgeving van de) provincie Utrecht zijn verbonden aan U-Talent. Deze scholen melden gemotiveerde leerlingen aan voor de activiteiten die we organiseren: van activisme en demonstraties tot kwantumfysica, waarbij ze meekijken in een laboratorium of een interactief spel spelen. De leerlingen vinden het interessant een kijkje te nemen bij een instelling waar ze misschien later zelf willen studeren of een bedrijf waar ze mogelijk stage lopen of een baan vinden.

In het najaar van 2023 bezochten veertig jongeren *Folding Boxboard Eerbeek*. Zij zagen met eigen ogen hoe papier maken in zijn werk gaat, kregen papiercollege van enthousiaste medewerkers en ontdekten hoe dingen die zij op school leren in de praktijk worden toegepast. Daarnaast was het een *college duurzaamheid*: de ongekende mogelijkheden van papier en karton als vervanger van plastic kwamen uitgebreid aan de orde. Trots toonden de medewerkers van *Folbb* hun paradepaardjes: een frietbakje van karton dat vetwerende eigenschappen heeft en een *kruidenmix-sleeve* waarop recepten worden geprint.

Hoogtepunt was - hoe kan het ook anders - de rondleiding door het bedrijf. De enorme bergen houtsnippers, de coatingafdeling en de lopende band vol rollen papier gaven een goede impressie van wat er komt kijken bij de vervaardiging van papier en karton.

Deze geslaagde excursie schreeuwt om een vervolg en dat komt er dan ook: in het najaar bezoekt wederom een groep scholieren een papierbedrijf. Dit keer zijn zij te gast bij Schut Papier, waar met name ontwikkelingen rondom nieuwe grondstoffen op het programma staan. Vindt u het leuk ook eens een groep ambitieuze jongeren te ontvangen? Neem contact op met Rutger van Dijk en we bekijken samen de mogelijkheden.

MARIJN WILLMES, U-TALENT

'IK WEET NU WAT ER ALLEMAAL KOMT KIJKEN BIJ HET MAKEN VAN KARTON EN LEERDE DAT KARTON EEN GOEDE VERVANGER VAN PLASTIC IS. IK WAS NOG NOOIT IN EEN KARTONFABRIEK GEWEEST, DUS DIT WAS EEN HEEL INTERESSANT BEZOEK.'

2023 IN CIJFERS

Afzet en aandeel Nederlands papier en karton (x 1.000 ton)

In Cepi-landen nam de afzet met gemiddeld 12,8 procent af. Ook ons land kende een dergelijke algehele terugval.

Het faillissement en (uiteindelijk) de doorstart van Crown Van Gelder en de sluiting van Stora Enso De Hoop verklaren de afname van de afzet met 23 procent in Nederland.

Totaal:

2.222

t.o.v. 2022:

-23%

1.803

Verpakkingspapier en -karton

-20%

85

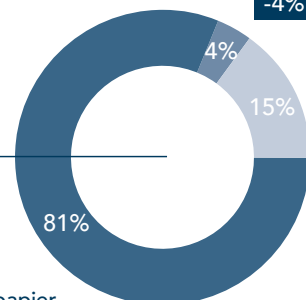
Sanitair papier

-4%

334

Grafisch papier

-37%

Afzet en omzet

(afzet x 1.000 ton, omzet x 1 mln. euro)

	Afzet	Index	Omzet	Index
2010	2.859	100	1.777	100
2011	2.748	96	1.906	107
2012	2.761	97	1.813	102
2013	2.784	97	1.786	101
2014	2.767	97	1.809	102
2015	2.643	92	1.737	98
2016	2.671	93	1.693	95
2017	2.983	104	1.859	105
2018	2.980	104	1.956	110
2019	2.895	101	1.813	102
2020	2.864	100	1.656	93
2021	2.942	103	2.024	114
2022	2.884	101	2.678	151
2023	2.222	78	1.738	98

Nederlandse afzet (export/binnenland)

(x 1.000 ton)

377

buiten de EU

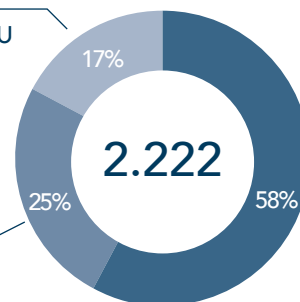
554

Afzet Nederland

2.222

1.291

binnen EU

Afzet per soort

(x 1.000 ton)

	Grafisch papier			Verpakkingspapier en -karton			Sanitair papier		
	Totaal	Binnenland	Export	Totaal	Binnenland	Export	Totaal	Binnenland	Export
2010	967	158 16%	809 84%	1.774	520 29%	1.254 71%	118	48 41%	70 59%
2011	946	123 13%	823 87%	1.681	474 28%	1.207 72%	121	49 41%	72 59%
2012	924	94 10%	830 90%	1.713	446 26%	1.267 74%	124	50 40%	74 60%
2013	925	91 10%	834 90%	1.743	438 25%	1.305 75%	116	45 39%	71 61%
2014	891	71 8%	820 92%	1.760	455 26%	1.316 74%	116	43 37%	73 63%
2015	744	64 9%	680 91%	1.786	438 25%	1.348 75%	113	42 37%	71 63%
2016	725	71 10%	654 90%	1.834	448 24%	1.386 76%	112	41 37%	71 63%
2017	701	58 8%	643 92%	2.170	480 22%	1.690 78%	112	32 29%	80 71%
2018	661	51 8%	610 92%	2.209	502 23%	1.707 77%	110	34 31%	76 69%
2019	606	44 7%	562 93%	2.195	525 24%	1.670 76%	94	28 30%	66 70%
2020	526	43 8%	483 92%	2.249	581 26%	1.668 74%	89	27 30%	62 70%
2021	525	45 9%	480 91%	2.337	566 24%	1.771 76%	80	24 30%	56 70%
2022	534	50 9%	484 91%	2.261	557 25%	1.704 75%	89	27 30%	62 70%
2023	334	39 12%	295 88%	1.803	490 27%	1.313 73%	85	25 29%	60 71%

Algemene informatie

2023

2022

Omzet (x 1 mln. euro)	1.738	2.678
Afzet (x 1.000 ton)	2.222	2.884
Capaciteit (x 1.000 ton)	2.840	3.258
Werknemers	3.697	3.799
Fabrieken	21	21
Concerns	16	16
Machines	34	34

Afzet naar belangrijkste exportlanden (x 1.000 ton)

	Export	Aandeel
Duitsland	511	31%
België	206	12%
Frankrijk	191	11%
Verenigd Koninkrijk	130	8%
Polen	115	7%
Verenigde Staten	58	3%
Tsjechië	55	3%
Italië	43	3%
Spanje	30	2%
Afrikaans continent	16	1%
Brazilië	10	1%
Hongarije	9	1%
Overig	294	17%
Totaal	1.668	100%

Afzet in Cepi-landen (x 1.000 ton, verandering t.o.v. 2022)

Duitsland	18.647	-13,8%
Italië	7.495	-14,0%
Zweden	7.494	-12,1%
Finland	6.285	-12,8%
Frankrijk	6.136	-13,4%
Spanje	6.049	-4,6%
Polen	4.615	-11,6%
Oostenrijk	3.900	-15,9%
Verenigd Koninkrijk	3.225	-6,7%
Nederland	2.222	-23,0%
Portugal	1.932	-17,6%
België	1.448	-17,9%
Tsjechië	783	-16,4%
Roemenië	588	-7,8%
Overig	2.919	-10,7%
Totaal	73.738	-12,9%

Gemiddelde oudpapierprijzen 'bont' (euro/ton)

		Index
2010	108	
2011	134	124
2012	105	97
2013	92	85
2014	90	83
2015	94	87
2016	113	105
2017	129	119
2018	79	73
2019	63	58
2020	54	50
2021	138	128
2022	150	139
2023	89	82

Gemiddelde celluloseprijzen (USD/ton)

	NBSK	BEKP
2010	930	843
2011	960	810
2012	814	751
2013	858	791
2014	929	733
2015	851	782
2016	804	680
2017	884	818
2018	1166	1037
2019	977	850
2020	844	680
2021	1205	1008
2022	1411	1288
2023	1268	1029

Inzet oud papier/verse vezel in Nederland (x 1.000 ton)

	Cellulose	Oud papier
2010	515	2.206
2011	471	2.159
2012	537	2.140
2013	520	2.206
2014	544	2.209
2015	474	2.232
2016	485	2.285
2017	445	2.634
2018	425	2.628
2019	413	2.578
2020	378	2.591
2021	413	2.656
2022	380	2.515
2023	192	2.124

ERV

ONTDEK, ERVAAR EN KIES!

AAR

Een opleiding kiezen die bij jou past: het klinkt simpel, maar dat is het niet. Het is daarom ontzettend belangrijk dat we leerlingen tussen de twaalf en achttien jaar de mogelijkheid bieden zich goed te oriënteren op hun toekomst. Dat kost tijd en energie.

C3 maakt zich sterk voor de vakgebieden chemie, life sciences en procestechniek. Een keuze hiervoor is niet zomaar gemaakt en de beeldvorming in de media helpt niet altijd mee. We zien dat kinderen al op jonge leeftijd beroepsgroepen uitsluiten vanwege negatieve stereotypen.

De uitdagingen waar C3 en de Nederlandse industrie voor staan zijn groter dan ooit. De instroom van scholieren is bij een groot deel van de bèta-technische opleidingen gedaald of gelijk gebleven. Tevens is er een daling in de keuze voor N-profielen. Het aantal technische vacatures, met name op mbo-niveau, is enorm gestegen (een toename van 485 procent t.o.v. 2014). Daarnaast daalt het aantal instromende studenten vanuit het voortgezet onderwijs in de toekomst. Ten slotte vragen maatschappelijke uitdagingen in toenemende mate om professionals met bèta- en technische expertise.

Echter, op het moment komen veel leerlingen nog steeds nauwelijks in aanraking met bèta en techniek. Zo'n 80 procent van de leerlingen op het vmbo volgt bijvoorbeeld geen vakken in chemie of scheikunde.

C3 wil het verschil maken met een unieke aanpak waarin scholieren bèta-technische studies en beroepen ontdekken en ervaren zodat ze slimme keuzes maken voor hun toekomst. Het team zet haar expertise op het terrein van onderwijs en curriculum, marketing en communicatie en wetenschapscommunicatie in om de nieuwe generatie de kansen te geven die zij verdient.

Als expertisecentrum werken we graag samen met partijen die zich bezighouden met talentontwikkeling in bèta en technologie. We kunnen dit werk doen dankzij bedrijven en instellingen, die de verantwoordelijkheid voor deze uitdaging durven te nemen. Dat vergt moed. Het is namelijk een investering die niet altijd hele duidelijke resultaten oplevert. Jongeren bereiken betekent namelijk nog niet meteen dat ze ook kiezen voor de industrie. Succes is helaas niet gegarandeerd, maar niet meedoen is geen optie! We doen dit voor de volgende generatie en hebben daarvoor meer dan ooit jouw hulp nodig.

We hebben goed nieuws. We gaan in samenwerking met de VNP en het Informatiecentrum Papier & Karton een lesmodule ontwikkelen over papier en karton voor het voortgezet onderwijs, zodat leerlingen in een belangrijke fase van hun onderwijsloopbaan kennismaken met dit circulaire materiaal. We verwachten de les in 2025 te lanceren. Even geduld nog, het wordt geweldig!

JEROEN SIJBERS, DIRECTEUR C3

BESTUUR EN STUURGROEP BEPALEN SAMEN ARBO-KOERS

Binnen de papier- en kartonsector zijn we gewend kennis uit te wisselen, te spiegelen en te sparren. Ook op arbo-gebied gebeurt dat in hoge mate: niet voor niets is ons credo 'op veiligheid wordt niet geconcentreerd'. Sinds 2023 werken we ook op bestuurlijk niveau meer en meer samen, waarbij het bestuur en de Arbo-stuurgroep elkaar vonden in een gezamenlijke denktank. De licht stijgende lijn in het aantal ongevallen in onze sector vormt hiervoor de aanleiding.

JELTE BELSHOF

Deze denktank werkt op basis van ongevalstyperingen en signalen vanuit de sector aan initiatieven die de veiligheidscultuur in onze bedrijven een impuls moeten geven. Het afgelopen jaar was daarvan reeds het eerste resultaat zichtbaar: een werkgroep startte met de ontwikkeling van een veiligheidscultuurladder voor onze sector en VNP-leden werden via een webinar en kennissessies geïnformeerd en geïnstrueerd over machineveiligheid, waarbij wet- en regelgeving en praktijkoplossingen aan de orde kwamen.

Safety checks en de Arbo-stuurgroep zijn twee instrumenten die kennisuitwisseling in onze sector faciliteren. Ieder jaar vindt

in principe bij elk bedrijf een safety check plaats, maar door vele personele wisselingen bleek dat recentelijk niet altijd haalbaar. We doen er alles aan om deze jaarlijkse bezoeksfrequentie in ere te herstellen. Leden van de VNP-Arbocommissie wisselen een keur aan informatie uit, waaronder ontwikkelingen omtrent wet- en regelgeving, actualiteiten, nieuwe initiatieven en inzichten vanuit (bijna-)ongevallen en incidenten.

Leading indicators vervangen lagging indicators

De VNP vraagt iedere maand ongevals-cijfers op bij haar leden. Per ongeval worden groep, gevolg en typering geregistreerd, zodat maandelijks een analyse kan worden geschreven. Deze analyse is onderdeel van de maandrapportage en helpt ons te beoordelen op welk vlak extra ondersteuning gewenst is en welke aanvullende initiatieven eventueel nodig zijn.

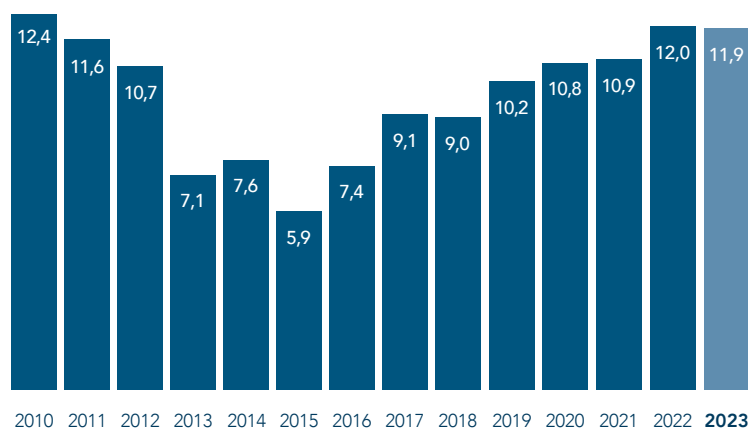
Bij de analyse van ongevallen wordt vooral gekeken naar het verleden. Daarom noemen we ongevallenstatistieken ook

wel *lagging indicators*. Zij hebben geen voorspellende waarde en vertellen niet waar zich concrete verbetermogelijkheden bevinden. Om deze mogelijkheden wel in beeld te brengen, zijn we gestart met de identificatie van zogenoemde *leading indicators*. Zij:

- hebben een voorspellende waarde voor de prestatieniveaus
- helpen sterkten en zwakten te identificeren
- kunnen worden gebruikt voor benchmarking en wederzijds leren in en tussen organisaties

De leading indicators zijn voor onze sector omgezet in concrete aspecten, zodat het prestatieniveau kon worden bepaald. Door de resultaten te verwerken in een *balanced scorecard* zijn nieuwe inzichten opgedaan, waardoor duidelijk is op welke thema's extra inzet wenselijk is. Dat zijn bijvoorbeeld de machine-RI&E en (bijna-) ongevalsmeldingen, maar ook de betrokkenheid bij veiligheid binnen de bedrijven. Binnen de VNP maken we dit jaar een verdiepingsslag, waarbij de veiligheids-cultuurladder een belangrijke rol speelt.

Frequentie-index ongevallen met verzuim
(per 1.000 medewerkers)

Dit instrument - initieel bedoeld voor de bouw - beschrijft veiligheidsaspecten voor onze sector. Daarmee verwachten we verbetermogelijkheden nog concreter in beeld te krijgen.

Arbo-ondersteuning vanuit de VNP

De VNP werkt met haar partners binnen het Verbond PK aan zelfsturing in de sector op arbo-gebied. Om vanuit het Verbond PK een leidraad voor de werkzaamheden te hebben, wordt gewerkt volgens een businessplan, dat de richting voor meerdere jaren bepaalt. De ontwikkelingen binnen de sector in het afgelopen jaar worden aan de hand van onderstaande aandachtsgebieden gemotiveerd:

Risicoherkenning

- Overgang naar een nieuwe branche-RI&E-omgeving, waarmee restrisicoberekening, toekenning van basisrisicofactoren en een dashboardomgeving mogelijk zijn gemaakt
- Aanpassing van de hoofdthema's voor

- de safety checks naar machineveiligheid, intern transport en gevaarlijke stoffen
- Ondersteuning bij het opstellen van een werkgeversrapportage naar aanleiding van een meldingsplichtig ongeval
- Actualisatie van de module Intern Transport vanuit de sectorale Arbo-catalogus

Continu verbeteren

- Organiseren van webinars over machineveiligheid, zodat zowel wet- en regelgeving als praktijkoplossingen onder de aandacht worden gebracht
- Blijven stimuleren om (bijna-)ongevallen te melden en zelf te onderzoeken, waardoor verbeteracties in gang worden gezet
- Opstarten van de veiligheidscultuurladder, zodat de veiligheidscultuur binnen papierbedrijven kan worden gemeten

Intensieve samenwerking

- Organiseren van safety checks, waarbij medewerkers van bedrijven bij elkaar over de vloer komen en kennisdeling centraal staat
- Een landelijke arbo-dag over 'blootstelling aan schadelijke elementen' vond plaats, waarbij theorie en prak-

tijk elkaar versterkten

- Koppelen van bedrijven voor het delen van goede praktijken

Vertrouwenspositie uitbouwen

- Opbouwen van contacten met de projectleiders Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (ARIE), waarmee VNP-leden proactief geïnformeerd en geïnstrueerd worden over de meldplicht
- Participatie in de arbo-werkgroep van VNO-NCW en toetreding tot het college van deskundigen van SCCM

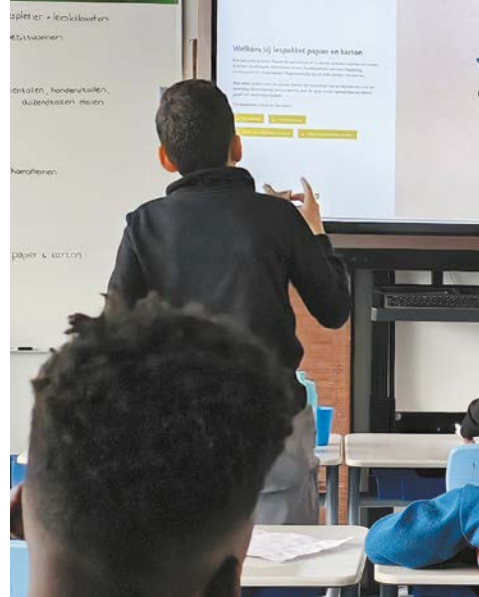
Wist je dat de VNP...

- een Helpdesk Arbo heeft, die bereikbaar is voor werkgevers en werknemers?
- webinars organiseert op arbo-thema's, op basis van behoeften vanuit de leden?
- een eigen branche-RI&E heeft, die sectorspecifieke risico's in kaart brengt?
- een Arbo-stuurgroep heeft waarin - ook buiten vergaderingen om - veel kennis wordt gedeeld?
- wet- en regelgeving actief volgt t.b.v. ISO 45001- (en ISO 14000-) systemen?
- met sectorale maandelijkse cijfers een benchmark uitvoert binnen de sector?
- actief is in de Commissie Arbowed van VNO-NCW en het college van deskundigen van SCCM?

Aantal ongevallen met verzuim bij eigen medewerkers

DE WERELD HEEFT ER EEN PAAR PAPIER- EN KARTONFANS BIJ

Dinsdagmiddag 12 maart 2024: we zijn te gast op Yulius Lombardia, een basisschool voor speciaal onderwijs in Rotterdam. Een school voor kinderen met een verhaal, maar vandaag staat een ander verhaal centraal: dat van papier en karton. De kinderen van groep 6 storten zich op het lespakket van het Informatiecentrum Papier & Karton en wij keken mee. 'Juist voor deze kinderen zijn dit soort lessen van groot belang.

MARQUESJA KUUT EN RUTGER VAN DIJK

Eierdozen, tekenpapier, verhuisdozen, boeken, toiletpapier, de verpakking van hagelslag: de kids hoeven niet lang na te denken als we vragen naar voorbeelden van papier en karton uit het dagelijks leven. Ook van het productieproces van papier en karton weten ze na anderhalve themalessen het nodige: de vele snippers en grote machines, de hoeveelheid water en de enorme rollen die van de machine worden getakeld nestelden zich in de kinderbreinen.

Vanmiddag wordt hun creativiteit gestimuleerd. Ze bekijken de film waarin presentatrice Anne Appelo te gast is bij drukkerij *Wihabo*, waar zij haar eigen wikkelt ontwerpt en print om er vervolgens een chocoladereep in te verpakken. De kinderen gaan op in het verhaal, leven mee met Anne en lachen om de grapjes die worden uitgehaald. Leraren Danielle en Corina maken er een interactief geheel van door zo nu en dan de video te stoppen en de leerlingen een vraag te stellen. Zo blijft iedereen bij de les. De kinderen genieten zichtbaar.

Aansluitend komen potloden, scharen en vellen papier op tafel: de jongeren knutselen een bonbondooisje in elkaar dat aan het eind van de week - gevuld - mee naar huis gaat.

Zo vanzelfsprekend als het inzamelen van oud papier en karton voor veel mensen is, zo onbekend is dat voor de meeste kinderen in deze klas. Zij hebben andere zorgen dan hun afval scheiden of hun gemeente hanteert een coulant systeem van nascheiding.

Danielle is enthousiast over het lespakket: 'de leerlingen vinden het leuk om met dit soort burgerschapslessen bezig te zijn. En het is nodig! Slechts een enkele leerling heeft thuis een papierbak: Rotterdam is niet streng met afval. Deze kinderen vertellen elkaar en hun ouders over wat ze doen en meemaken op school. Hopelijk zetten deze lessen over papier en karton iets in beweging.'

'Juist voor deze leerlingen is het belangrijk over dit onderwerp te leren. Ze krijgen het niet vanuit huis mee. Bovendien beschouw ik het als mijn plicht de aarde een beetje mooier te maken. Ik ben opgegroeid in een weggooimaatschappij, hopelijk is deze generatie zuiniger op de omgeving.'

Ondertussen leggen de leerlingen de laatste hand aan hun bonbonverpakking. Trots tonen ze de juffen en hun klasgenoten het resultaat. De wereld heeft er een paar papier- en kartonfans bij.

Ook het lespakket onder de aandacht brengen bij een school in jouw buurt of zelf een gastles verzorgen? Scan de QR-code:

2023 was een lekker druk jaar voor het Informatiecentrum Papier & Karton (IPK). Het startte met diverse strategiesessies: de strategische richting die hieruit voortvloeide, is gericht op het vinden en binden van ketenpartners. Het IPK is de enige partij die namens, met en voor onze keten het duurzame verhaal van papier en karton in de breedste zin uitdraagt. Daarvoor hebben we (de steun van) ketenpartijen nodig: daar bevindt zich de kennis en daar vinden de duurzame initiatieven plaats. Het platform en netwerk van het IPK bieden al die duurzame verhalen een podium.

Contentstrategie

Het IPK deelt inspirerende, duurzame verhalen over ons materiaal met de keten en de buitenwereld. Iedereen mag - nee, moet - immers weten dat papier en karton de meest circulaire materialen zijn! Deze verhalen worden gedeeld op papierenkarton.nl, in de maandelijkse nieuwsbrief en op de LinkedIn-pagina. Het websiteverkeer neemt ieder jaar toe en het aantal LinkedIn-volgers groeit gestaag. Ook verschijnt het IPK zo nu en dan in de media, zoals met de podcast *Alledaagse Vragen* en een interview in *PrintMediaNieuws*. Zo creëren we iedere week meer bereik.

Ketenaanpak

Om ketenpartijen te faciliteren en tegelijk te laten ervaren wat het IPK voor partners betekent, zijn verschillende activiteiten in gang gezet, waaronder de zeer succesvolle special *Duurzaamheid Papier & Karton* die via de huis-aan-huis-bladen van Koninklijke Drukkerij Em. de Jong bij drie miljoen huishoudens op de mat viel. Em. de Jong nam de kosten van drukwerk en papier op zich. Ook organiseerde branchevereniging NVGP een 'Themamiddag Karton' in samenwerking met het IPK.

DRUK, MAAR BEVREDIGEND JAAR VOOR INFORMATIE- CENTRUM PAPIER & KARTON

Scholierencampagne

Vorig jaar wezen we docenten wederom op ons digitale lespakket en onze lesmaterialen. In november informeerden we zesduizend basisscholen middels een persoonlijke brief. Daarnaast promoten we ons lesprogramma via de website van de *Portalelgroep* en bereiken we via hun nieuwsbrief vijftienduizend leerkrachten.

KRINGLOOP PAPIER & KARTON

De Donald Duck van vandaag is de krant van morgen

1
PAPIER
INZAMELEN
Het kan al
Hoeveel er wordt
duidelijk bij hand

2
OUD PAPIER
SORTEREN
Zodert het schoon
meer de papier-
fabrieken gaat

3
OUD PAPIER
Dit is grondstof
voor nieuw papier
en karton

4
PAPIER
MAKEN
Dit start met pulp
een pap van vezels
met water

5
ZEVEN, PERSEN,
DROGEN
In papiermachines
van soms wel
55 meter lang

6
NIEUW PAPIER
Op een rol papier
die wel 3000 kilo
kan wegen

7
PRODUCTEN
Bijv. gemaakt
door drukkerijen,
verpakkingbedrijven,
uitgeverijen

Meer weten?
Check onze website
of Insta-account

PAPIERENKARTON.NL
@PAPIERNATUURLIJK

PAPIER &
KARTON

SCHOOLKRANT

PAPIER &
KARTON

Papier en karton als lesthema 2022-2023 in Informatiecentrum Papier & Karton in Hoofddorp

Hoeveel boeken staan er in de schoolbibliotheek van Informatiecentrum Papier & Karton? Hoeveel werkboeken, schriften en knutselpapier is er in het klaslokaal te vinden? En hoeveel velletjes wc-papier zullen er op één schooldag doorheen gaan?

Papier en karton zijn alledaagse, veelzijdige producten die we overal om ons heen vinden. Dus ook op jullie school in Hoofddorp.

Gelukkig zijn papier en karton natuurproducten gemaakt van een hernieuwbare bron én keer op keer recyclebaar. En papier beklijft. Diverse onderzoeken

wijzen uit dat je beter onderhoudt en leert van papier. Je kunt papier dus met een gerust hart blijven gebruiken. In deze schoolkrant leggen we graag uit waarom. Er valt namelijk veel te vertellen (en te leren!) over het duurzame papier en karton. Daarom hebben we een gratis lespakket ontwikkeld, stellen we een

gepersonaliseerde poster voor in de klas beschikbaar en bieden we een mooie folder aan om uit te delen na de themalessen of na een spreekbeurt. Je leest het in deze schoolkrant.

Informatiecentrum Papier & Karton op excursie met Anne Appelo

Papier is veelzijdig in gebruik én in educatief opzicht; er valt veel over te vertellen! In ons gratis digitale lespakket dat we maakten in samenwerking met

KlassteTV voor groep 7 en 8 leren kinderen meer over papier & karton maken, papier & karton ontwerpen, papier & karton gebruiken en papier & karton recycleren.

Met dit lespakket gaat Informatiecentrum Papier & Karton samen met presentatrice Anne Appelo op digitale excursie. In vier video's neemt Anne de leerlingen mee naar verschillende bedrijven waar met papier en karton wordt gewerkt. Vervolgens kunnen de leerlingen zelf aan de slag met diverse opdrachten.

Aan welke leerlijnen en leerdoelen draagt dit lespakket bij?

- Mens en samenleving
- Natuur en techniek
- Kunstzinnige oriëntatie
- Onderzoeken
- Kritisch denken
- Projectmatig werken
- Creatief denken
- Samenwerken

LEERDOELN

Je vindt hier meer
info over ons
lespakket
bit.ly/papierles

Agenda voor 2024

In 2024 blijven we bouwen aan ons fundament: ons platform en netwerk. De plannen van 2023 lopen door in het nieuwe jaar. Zo ontwikkelden we eind 2023 een video over de kracht van ketensamenwerking en een LinkedIn-advertentiecampagne om ketenpartijen te bereiken, allemaal gericht op het vinden en binden van partners. Dit resulteerde inmiddels in een partnership met PaperWise.

We brengen niet alleen het lespakket voor basisschoolleerlingen blijvend onder de aandacht, we zetten in samenwerking met de VNP ook de eerste stappen richting een themalessen voor middelbaarscholen (zie elders in dit jaarverslag). Blijf ons volgen!

COLOFON

© 2024, VNP

Koninklijke
Vereniging van
Nederlandse Papier-
en kartonfabrieken

Kruisweg 761
2132 NE Hoofddorp
020 - 654 30 55

info@vnp.nl
www.vnp.nl
@VNPOonline

REDACTIE
Koninklijke VNP

VORMGEVING
StudioDAM, Amsterdam

FOTOGRAFIE
Beeldbank VNP, Paul Tolenaar
Artikel Groene Chemie: Hogeschool Utrecht
Fibre Future Festival: Gertjan Spieker
Artikel C3: Rob ter Bekke, Pim Mul

DRUKWERK
SpringerUit Drukwerk, Schoorl

Papier omslag: 240 gr/m² Lessebo Design 1.3 white
Papier binnenwerk: 130 gr/m² Lessebo Design 1.3
white

Extra omslag verzorgd door MA Media Winkel,
Mediacollege Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave
mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, door fotokopieën, opnamen of enige
andere wijze, zonder voorafgaande toestemming
van de uitgever. Deze uitgave is met de grootst
mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. De
uitgever aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
onjuistheden in deze uitgave.

GEKLAAPT SCHOOL UIT DE

© 2024, VNP

Koninklijke
Vereniging van
Nederlandse Papier-
en kartonfabrieken

Kruisweg 761
2132 NE Hoofddorp
020 - 654 30 55

info@vnp.nl
www.vnp.nl
@VNPonline

Drukwerk extra omslag:
MA Media Winkel, Media College Amsterdam
Papier: 170 gr/m² Lessebo Design 1.3 white

